

Eiropas Arodbiedrību konfederācijas (ETUC) ROMAS DEKLARĀCIJA

*Pieņemta ETUC ārkārtas valdes sēdē Briselē 2017.gada 22.maijā un apstiprināta
ETUC starpkongresu konferencē Romā 29.-31.maijā*

Kopš 2007.-2008.gada finanšu krīzes pagājuši desmit gadi.

Banku krīze noveda pie valdību parādu krīzes. Ekonomiskā krīze noveda pie sociālās un politiskās krīzes. Taupība bija nepareizās zāles un izraisīja vispārēju ilūziju zudumu un kaitējumu Eiropai. Vardarbīgi konflikti kaimiņu reģionos un terorisms pašu mājās arī pievienojās krīzei. Nepieredzēts bēgļu skaits dodas meklēt patvērumu Eiropā. Darbinieki vēro, kā digitalizācija un klimata pārmaiņas ietekmē viņu darbu un viņu dzīvi, bet tikai daži saredz, kā politikas veidotāji risina šos izaicinājumus.

Eiropa tagad atgūstas ar lēnu izaugsmi un pakāpenisku bezdarba līmeņa samazināšanos. Bet krīze, kurai seko lēna atgūšanās, nav iemesls svinēšanai. Krīzes un taupības pasākumu rezultātā arī jaunieši ir palikuši ārpus darba tirgus un izglītības sistēmas.

Tā vietā, pretstatā pret Eiropu un pret iebraucējiem vēršiem spēkiem dažās nesenās vēlēšanās, pastiprinās politiskās debates par darbiniekiem draudzīgāku politiku, algu paaugstināšanu un nelīdztiesības novēršanu, kas vieš zināmu uzmundrinājumu.

Pagājušā gada laikā ekonomiskās krīzes politiskais šoks radījis zināmu gaisotni domām par nākotni – par Eiropu, par darbu, par globalizāciju.

ES iestādes tagad atver fondus ieguldījumiem, pārrunā algu pieaugumu un pat publisko tēriņu palielināšanu. Eiropas Komisija uzsākusi debates par Eiropas Sociālo tiesību pīlāru, par ES sociālo dimensiju, taisnīgāku globalizāciju un Eiropas Monetārās savienības nākotni. Priekšsēdētājs Junkers savā Baltajā grāmatā par ES 27 nākotni aprakstījis piecus scenārijus, starp kuriem mēs savu priekšroku dodam tam scenārijam, kas paredz lielāku vienotību, integrāciju un augšupvērstu konvergenci. Romas līguma 60.gadadienā valstu valdības apņēmas strādāt, lai sasniegtu sociālu Eiropu, kas veicina ekonomisku un sociālu progresu. Un šķiet, ka ES dalībvalstis ir pieņēmušas vienotu nostāju attiecībā uz Brexit.

Šodien mēs varam apstiprināt, ka ETUC ir sniedzis ievērojamu ieguldījumu, veicinot ES iestādes mainīt savu attieksmi. Tomēr taupība vēl nav beigusies.

ES Stabilitātes un izaugsmes pakts darbojas vienā virzienā, kas attur daudzas valstis no ieguldījumiem labākos sabiedriskajos pakalpojumos, darbavietās un izaugsmē. Nesenais trešais līgums starp Grieķiju un tās kreditoriem skaidri parāda, ka

neoliberālās politikas joprojām nodara ļaunu cilvēku un darbinieku cerībām un viņu dzīvēm.

ETUC ar gandarījumu atzīmē, ka daži Eiropas līderi tagad uzstāj uz lielāku elastīgumu, lai radītu vairāk vietas izaugsmei draudzīgām ekonomikas politikām un atvieglotu strādājošo cilvēku slogu. Tomēr jaunās politikas vēl ir tālu no konsensa sasniegšanas. Eiropas Sociālo tiesību pīlārs ir nokavējies, tam vajadzētu būt ambiciozākam, un naidīgas valdības un darba devēji to varētu arī apturēt.

Priekšā vēl daudzi grūti izaicinājumi. Brexit nebija ETUC vai AK arodbiedrību izvēle, un mēs kopīgi uzstājam, ka darbinieku un pilsoņu tiesībām jābūt galvenajām. Neīstas pašnodarbinātības, pagaidu vai nepilna darba un citu riskantu darbu pieaugums ir šodienas lēni sarūkošā bezdarba tumšā puse. Arodbiedrības organizējas, lai aizstāvētu darbinieku tiesības, un uzstāj uz jaunu likumu pieņemšanu. Digitalizācijas un klimata pārmaiņu sakarā jāparedz taisnīga pāreja, kas aprīko darbiniekus un industriālos reģionus tā, lai tie spētu pielāgoties pārmaiņām un radītu jaunas darbavietas.

Bēgļu krīze nav atrisināta. Bēgļi ir iestrēguši Turcijā, Lībijā, Grieķijā, Itālijā un Balkānos. Arodbiedrības apņemas divkāršot savus centienus bēgļu taisnīgas pārdales veicināšanā visā Eiropā un strādāt ar darba devējiem bēgļu integrēšanai darba vietās.

Eiropas Arodbiedrību konfederācijai kopīgi ar dalīborganizācijām jāizmanto iespēja virzīt Eiropas politikas veidotājus pareizajā virzienā. Pašreiz ir īstais brīdis stiprināt mūsu prasības strādājošo cilvēku vārdā, prasīt palielināt publiskās investīcijas un sabiedrisko pakalpojumu kvalitāti, cienīgu sociālo aizsardzību cīņai pret nelīdztiesību, taisnīgus nodokļus, taisnīgas algas un labus darba apstākļus, kā arī labāku darba un dzīves saskaņošanu visās ES dalībvalstīs.

Šis ir īstais brīdis arodbiedrībām kļūt vēl aktīvākām nekā līdz šim savos centienos vadīt globalizācijas, digitālizācijas un klimata procesus, lai strādājošie cilvēki netiktu atstāti novārtā, lai mazinātu nelīdztiesību starp dzimumiem un reģioniem. Arodbiedrības no darba devējiem un valdības pieprasa rīcību visos līmeņos – no vietējā līdz Eiropas līmenim.

ES iestādēm jābūt vēl demokrātiskākām, pārskatāmākām, uzticamākām un efektīvākām, lai lēmumu pieņemēji sadzirdētu darbinieku un pilsoņu vēlmes, un tādējādi viņi varētu ietekmēt gan ES, gan valstu pārvaldes.

Arodbiedrības ir sapulcējušās šeit, Romā, lai diskutētu par savām prioritātēm Eiropas nākotnei un sociālākai Eiropai, pamatojoties uz ETUC Platformu Eiropas nākotnei.

Mēs esam apņēmības pilni to īstenot. Mēs vēlamies atbildēt uz darbinieku vajadzībām un cerībām ar konkrētiem risinājumiem, un, lai to paveiktu, mēs darbosimies kopā šādās jomās:

- Ieguldījumi ilgtspējīgā izaugsmē, kvalitatīvu darba vietu radīšanā un kvalitatīvos sabiedriskajos pakalpojumos;
- Samaksas pieaugums un augšupvērsta algu konverģence ar stipru koplīgumu sistēmu, sociālo dialogu un darbinieku iesaisti;
- Taisnīga pāreja uz zemu oglekļa izmešu ekonomiku, ilgtspējīga digitalizācija un automatizācija, taisnīga globalizācija, progresīva tirdzniecības politika un nākotnes darbs;
- Sociālāka Eiropa un spēcīgākas sociālās tiesības ar stipra Eiropas Sociālo tiesību pīlāra palīdzību, kas padarīs darbinieku dzīvi labāku, kā arī ar Sociālā Progresā protokolu;
- Cīņa pret sociālo un algu dempingu, lai sasniegtu pilnīgi vienādu attieksmi un izturēšanos pret visiem darbiniekiem, kā arī integrāciju ar taisnīgas mobilitātes un migrācijas palīdzību taisnīgā iekšējā tirgū.

Tās ir mūsu prioritātes labākai Eiropai nākotnē.

Ieguldījumi

ETUC atbalsta Junkera plānu – īpaši tā otro variantu, un novērtē Eiropas Centrālās bankas, Eiropas Investīciju bankas un citu Eiropas finanšu iestāžu un instrumentu lomu ieguldījumu veicināšanai Eiropā saistībā ar darba vietu radīšanu.

Bet ar to vien nepietiek. Finansējums ir nepietiekams (ETUC mērķis ir 2% no IKP, lai tam būtu nozīmīga ietekme uz izaugsmi, to apstiprina arī visas starptautiskās finanšu iestādes). Fiskālā telpa, kas ļautu dalībvalstīm ieguldīt sabiedriskajos resursos, joprojām ir pārāk šaura.

Eiropas fiskālie noteikumi un ekonomiskā pārvaldība ir jāpārveido. Mēs ceram, ka pārrunas par Eiropas Monetārās Savienības un Semestra procesu tiek pareizi virzītas.

ETUC atkārtoti uzsver savas prasības par elastību un fiskālo kapacitāti, ieskaitot ES/EMS kases izveidošanu, kā arī par progresīvu Eiropas politiku nodokļu koordinēšanai, kas būtu jāiekļauj pārrunās.

Algas – koplīgumi, sociālais dialogs, darbinieku iesaiste

ETUC ir uzsācis kampaņu par darba samaksas paaugstināšanu, atsaucoties uz nepieņemamo algu samazinājumu Eiropā pēdējo desmit gadu laikā, kā arī, lai pielāgotos augošajai produktivitātei un ietekmētu nelīdztiesību algu sadalē, algu starpību starp vīriešiem un sievietēm, un milzīgo algu atšķirīgu starp Austrumu un

Rietumu valstīm. Mēs esam pārliecināti, ka algu pieaugums ir ne tikai sociālā taisnīguma jautājums, bet arī lielisks ieguvums iekšējam pieprasījumam un ekonomiskajai izaugsmei.

Mēs aicinām visas nacionālās konfederācijas, Eiropas Arodbiedrību federācijas un to dalīborganizācijas atbalstīt šo kampaņu un pastiprināt savus centienus informācijas sniegšanā par šo Eiropas iniciatīvu attiecībā uz algām, tajā skaitā pārrobežu algu konvergenci, sākot no daudznacionālajiem uzņēmumiem un to piegādes ķēdēm.

Algas ir sociālo partneru pārrunu jautājums, tāpēc mums jāstrādā, lai pārliecinātu darba devējus par labākas samaksas labumiem un lielāku koplīgumu pārklājumu. Pārvaldes iestādēm ir būtiska loma, lai izbeigtu algu taupības politiku un iejaukšanos koplīgumu praksē. Tām jāstiprina pastāvošās minimālo algu sistēmas un jāveicina koplīgumu pārklājums, atbalstot sociālo partneru veikspējas stiprināšanu un izveidojot tiesiskus ietvarus koplīgumu veicināšanai un paplašināšanai.

Mēs atbalstām Komisijas darbu attiecībā uz arodbiedrību iesaisti Eiropas Semestrī, kas zināmā mērā sabalansē iepriekšējos uzskatus par algu mērenību, kā arī apsveicam Komisijas apņemšanos atjaunot sociālo dialogu visos līmeņos.

Tāpēc mēs sagaidām, ka algas un koplīgumi, sociālais dialogs un darbinieku iesaiste būs galvenās jomas Eiropas Sociālo tiesību pīlāra īstenošanā.

Taisnīga pāreja – klimata pārmaiņas, digitalizācija, globalizācija, tirdzniecība, nākotnes darbs

Eiropas un valstu iestādēm ir jāaizsargā darbinieku tiesības, jāpārliecinās, ka neviens nav atstāts neievērots, ka katras zaudētās darba vietas vietā viena jauna darba vieta (kvalitatīva darba vieta) ir izveidota no jauna, un, ka ir pieejams nepieciešamais publiskais finansējums un institucionālā pārvaldība.

Mēs pateicamies Eiropas Parlamentam par atbalstu ETUC priekšlikumam attiecībā uz Taisnīgas Pārejas Fondu, lai pārvaldītu klimata politikas ietekmi uz ekonomiku un darba vietām. Mēs aicinām Eiropas Komisiju izveidot šādu fondu, iekļaujot „taisnīgu pāreju” Pārdomu dokumentā par globalizācijas iespēju izmantošanu, un sekot šai pašai „taisnīgajai” loģikai, piedāvājot jaunus veidus darba pārejas pasākumu finansēšanai tiem Eiropas strādājošajiem, kurus skars digitalizācija un automatizācija.

Mēs izveidosim un apstiprināsim ETUC iniciatīvu progresīvai un taisnīgai tirdzniecības dienas kārtībai, kas tiks apspriesta ar Eiropas Komisiju un visiem arodbiedrību partneriem, kā arī starpinstitūciju sarunu vedējiem visā pasaulē.

Eiropas Sociālo tiesību pīlārs

Eiropas Sociālo tiesību pīlāra izveidošana ir fundamentāls solis uz taisnīgāku Eiropu un kompensāciju par pagājušo taupības pasākumu desmitgadi, uzbrukumiem darbinieku tiesībām un sociālajai kohēzijai. Tāpēc mēs atbalstām šo iniciatīvu un ideju par “sociālo AAA reitingu (*lai EMS sekmīgi darbotos, darba tirgiem un sociālās drošības sistēmām ir labi un taisnīgi jāfunkcionē visās eiropas dalībvalstīs*).

Mēs priecājamies arī par Komisijas leģislatīvo un neleģislatīvo iniciatīvu pakotni, lai veicinātu labāku darba un dzīves saskaņošanu, piem. vecāku un tēvu atvaļinājumi. Tagad ir laiks dalībvalstīm parādīt savu reālo apņemšanos attiecībā uz dzimumu līdztiesību un darbinieku tiesībām. Tas ir jautājums par uzticamību.

Mēs vēlamies tādus priekšlikumus, kas strādā, kas atsaucas uz darbinieku vēlmēm un vajadzībām, un sniedz konkrētus rezultātus. Komisijai jābūt ambiciozai tiesību uzlabošanā visu kategoriju darbiniekiem un jāgarantē neatgriezeniskums, nosakot skaidrus standartus augšupvērstai konverģencei, nodrošinot vispusīgu adekvātu piekļuvi sociālās aizsardzības sistēmām, samazinot nedrošību darba vietā un veicinot kvalitatīvu darba vietu radīšanu, kā arī nodrošinot, ka sasniegumi tiesību jomā nokļūst Eiropas Semestra uzmanības centrā un pārlicinoties, ka Eiropas ekonomiskā pārvaldība kļūst par sociālu un ekonomisku pārvaldību ar sociālajām tiesībām un ekonomiskajām brīvībām vienādas nozīmes līmenī.

ETUC kopā ar savām dalīborganizācijām strādās, lai pārlicinātu visus sociālos partnerus un dalībvalstis atbalstīt Sociālo Tiesību pīlāru. Sociālajam samitam Gēteborgā 17.novembrī ir jāklūst par pasākumu, kurā ES vadītāji sniedz savu atbalstu Sociālo Tiesību pīlāram un uzsāk Sociālas Eiropas veidošanu.

ETUC atsāks savu iniciatīvu par Sociālā Progresā Protokolu kā par Līguma izmaiņu būtisku sastāvdaļu un priekšnoteikumu – ja izmaiņas Līgumā nenotiks, mēs apsvērsim citas iespējamās leģislatīvas iniciatīvas, lai nodrošinātu, ka sociālās tiesības un ekonomiskās brīvības atrodas vienādas nozīmes līmenī ES likumos un praksē.

Mobilitāte un migrācija

Katru mēnesi, katru nedēļu mēs redzam cilvēkus, kuri iet bojā jūrā. Mēs šo situāciju nevaram pieņemt. Mēs nevaram samierināties ar atbildības un solidaritātes trūkumu, ko izrāda vairums ES dalībvalstis attiecībā uz migrantiem un patvēruma meklētājiem.

Eiropai ir pienācis laiks parūpēties par bēgļiem un migrantiem gan vadoties no humanitārām, gan ilgtermiņa ekonomiskām un sociālām interesēm. Tas jā dara, apmierinot gan migrantu, gan vietējo iedzīvotāju un darbinieku vajadzības, lai izvairītos no pretnostatīšanas, ko veicina populistiski un ksenofobiski spēki. Negodīga konkurence strādājošo vidū, bezdarbs un sociālā atstumtība, sociālais un algu

dempings ir mūsu ienaidnieki. Mums jāiestājas par taisnīgu mobilitāti un migrāciju, sniedzot ikvienam kvalitatīva darba iespējas, vienlīdzīgu attieksmi, integrēšanos un iekļaušanos darba tirgū un sabiedrībā. Mēs pieprasām „vienādu algu par vienādu darbu vienā un tajā pašā vietā”, kā arī augšupvērstu konvergenci Eiropā, starp valstīm un nozarēm, starp daudznacionālajiem uzņēmumiem un to piegādes ķēdēm.

Mēs patiesi nožēlojam, ka vairums dalībvalstu ir samazinājušas finansējumu starptautiskajai sadarbībai ar migrantu izcelsmes valstīm, un aicinām uz efektīvāku ES un dalībvalstu attīstības sadarbības politiku.

Veidosim kopā labāku, sociālāku un taisnīgāku Eiropu

ETUC ir apņēmusies manīt postošo situāciju, kas izveidojusies pēdējo gadu laikā, un darboties un sadarboties ar visiem, kuri vēlas veidot labāku, sociālu un taisnīgāku Eiropas Savienību strādājošo cilvēku un visu tās iedzīvotāju nākotnes labā.